

Päivi Lindberg

25.11.2021

Opetushallitus

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden muutoksista

THL:n lausunto Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden muutoksista

Opetushallitus on pyytänyt lausumaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnosta erityisesti perusteiden luvusta viisi, Tuki varhaiskasvatuksessa. Lisäksi lausuntopalautteen antajilla on mahdollisuus esittää yleisiä näkemyksiään ja kehittämisehdotuksiaan. THL haluaa lausua erityisesti lapsen tuen tarjoamiseen liittyvästä yhteistyöstä sekä lapsen ja kasvuympäristön turvallisuuteen liittyvistä asioista. Erityisesti turvallisuuden osalta THL nostaa esiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjan linkittämisen muihin aluetta määrittäviin asiakirjoihin, joita ovat mm. Lapsen oikeuksien sopimus, Lapsistrategia, Turvallisesti kaiken ikää tapaturmaohjelma, OKM:n Kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma sekä Väkivallaton lapsuus toimenpidesuunnitelma.

Sivukohtaiset kommentit

s. 29 toinen kappale:

Varhaiskasvatulain 10 §:n mukaisesti todetaan, että ”varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä”. THL esittää lisättäväksi: *ottaen huomioon säädökset ja velvoittavat sopimukset sekä kansallisten strategioiden, ohjelmien ja suositusten linjaukset*. Lisäksi ehdotetaan lausetta: *Lasta ohjataan myönteiseen itsetuntoon ja kehonkuvaan*.

Lauseen ”lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti” jälkeen ehdotetaan lausetta: *Lisäksi lapsia ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa*.

Kappaleen toiseksi viimeinen lause ehdotetaan täsmennettäväksi seuraavasti: *Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy (ml. vesi- ja paloturvallisuus) ja niiden seuranta, turvataito- ja seksuaalikasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen*. THL korostaa, että erityisesti turvataito ja seksuaalikasvatus on tärkeää saada sanoina mukaan, jotta turvallisuuskasvatus ymmärretään laajemmin kuin esim. tapaturmiin tai väkivalltaan liittyvänä asiana.

s. 30

Viimeisessä kappaleessa todetaan, että varhaiskasvatuksessa käytetään digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä tarkoituksenmukaisella tavalla. Lauseeseen ehdotetaan lisättäväksi: *sekä ohjataan niiden turvalliseen käyttöön*.

s. 46

Kolmannen kappaleen viimeinen lause ehdotetaan täydennettäväksi seuraavasti: *Varhaiskasvatuksessa huomioidaan liikuntavälineiden ja liikkumisen turvallisuus ml. liikuntavammojen ehkäisy*.

Päivi Lindberg

25.11.2021

Luonnoksessa viitataan monialaisen yhteistyön osalta lapsen edun ensisijaisuuteen sekä siihen, että yhteistyökäytännöistä tulisi sopia eri toimijoiden kanssa. Monialaisesta yhteistyöstä säädetään varhaiskasvatustilain 7 §:ssä ja kyseisen pykälän 2 momentti sisältää yhteistyösäännöksen, jossa on muun muassa todettu, että varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Kyseessä on velvoittava säännös, joten tämän olisi hyvä ilmetä myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Monialaisen yhteistyön sisältöä olisi myös perusteltua tarkentaa tässä kohtaa.

s. 51

Sivulla on käytetty sanaa neuvolaterveydenhuolto. Termin tulisi olla *lastenneuvola*.

s.52

Luonnoksessa todetaan, että ”varhaiskasvatuksen järjestäjä määrittelee myös monialaisen yhteistyön osalta vastuut ja työnjaon eri toimijoiden kanssa tuen järjestämisessä”. THL haluaa nostaa esiin, että varhaiskasvatuksen järjestäjä voi määrittellä vastuut varhaiskasvatuksen osalta ei muiden toimijoiden osalta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa olisi hyvä selkiyttää, että vastuut ja työjako on sovittava yhteistyössä tuen antamiseen osallistuvien tahojen kesken.

s.53

Luonnoksessa todetaan, että ”lapsen saama tuki varhaiskasvatuksessa edellyttää toimivia paikallisia yhteistyörakenteita ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittämistä, joista varhaiskasvatuksen järjestäjä on vastuussa”. THL korostaa, että yhteistyörakenteet ja yhteisöllisten toimintojen kehittäminen ja niiden vakiintuminen käyttöön onnistuu vain kun kehittäminen tehdään yhdessä ja kaikki sitoutuvat niihin.

s. 54

Luonnoksessa todetaan, että ”monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Yhteistyökäytännöt ja periaatteet tulee sopia lastenneuvolan, lastensuojelun, kasvatus- ja perheneuvolan ja muiden sosiaalitoimen palvelujen kanssa niitä tilanteita varten, joissa neuvotellaan lapsen asioista tai edellytetään viranomaisten puuttumista”. THL:n mukaan silloin, kun lapsella on esim. vaikea-asteinen kehityshäiriö niin edellä mainitut toimijat eivät riitä vaan mukaan tarvitaan vielä laajemmin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat.

Luonnoksessa on todettu, että monialaista yhteistyötä tehtäessä tulee noudattaa salassapitoa ja tietojen vaihtoa koskevia säännöksiä. Luonnoksen alaviitteissä on mainittu varhaiskasvatustilain 40-42 §:t, joissa asiasta säädetään. Luonnoksen luvussa 1.3. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (sivu 8) on hieman avattu tietojen salassapitoa sekä tietojen luovuttamista ja saamista. Monialaisen yhteistyön kohdalla tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset ovat olennaisia, joten luonnosta olisi hyvä täydentää myös näiltä osin.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Tiina Laatikainen